

De oncocoach

Marrigje Tielens
Digestieve en respiratoire oncocoach
ZOL Genk

Wat is een oncocoach?

Nationaal kankerplan van Laurette Onckelinx:

Initiatief 10: psychosociale steun aan de patiënten in het kader van de Oncologische Zorgprogramma's (OZP)

De patiënt ondersteunen door de financiering van multidisciplinaire teams. Dit team moet de patiënt en zijn familie begeleiden, met name op het moment dat de diagnose bekendgemaakt wordt, wanneer er vragen rijzen van sociale aard, bij het aankondigen van een herval, bij vragen over de dood of bij de ontredde van de verwanten... Dit werk zal gebeuren in het kader van een multidisciplinaire samenwerking, teneinde een kwalitatieve opvang te garanderen.

De steun en de begeleiding kunnen worden voortgezet in functie van de vraag van de betrokken persoon, ook wanneer de patiënt uit het ziekenhuis ontslagen is.

Op welke manier is deze functie in ZOL ingevuld?

ZOL heeft gekozen voor een trajectbegeleiding volgens tumororigine.

We zijn met 8 collega's:

- Pneumologie en abdominale: Marrigje Tielens
- Pelviene oncologie: Liesbeth Houwaer en Ellis Boons
- Borstverpleegkundige: Ellis Boons en Mirella Massarotto
- Urologie: Sabine Vandecasteele
- Neurologie: Christel Vangompel

Algemene leiding OC en expertverpleegkundige oncologie:
Patrick Stijven

Functie van oncocoach:

a) Emotionele ondersteuning

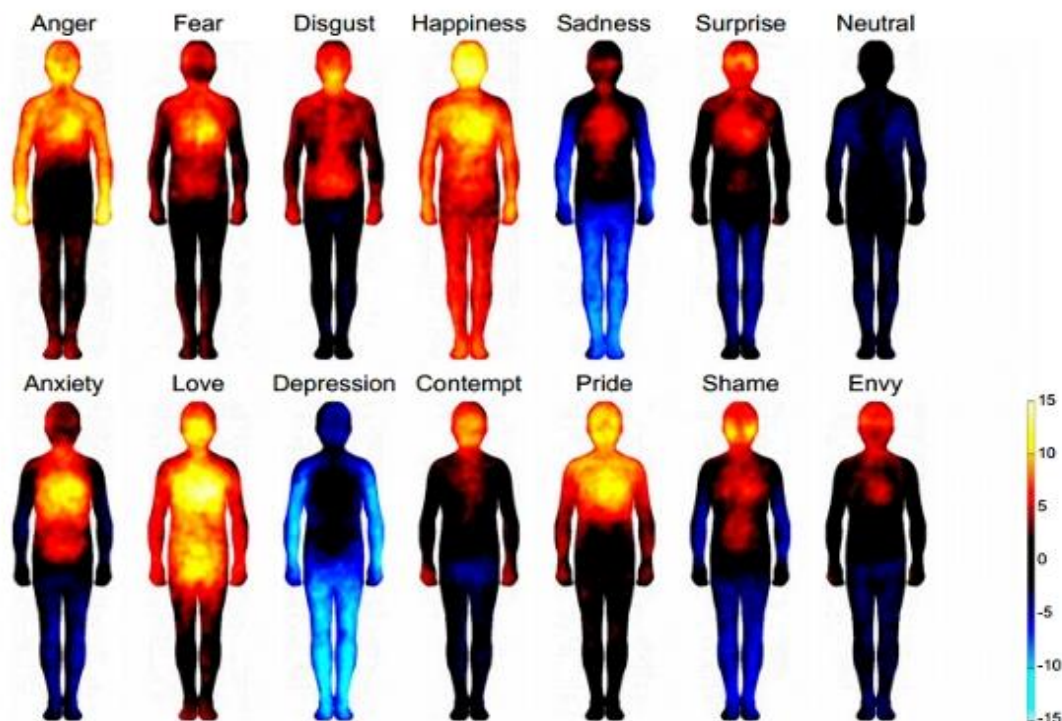
- Patienten en familie helpen omgaan met hun emoties
- Het is een proces van meerdere weken/maanden

Wat is slecht nieuws?

- Diagnose
- Bespreking van behandeling of nabehandeling
- Ernstige gevolgen van behandeling
- Recidief of progressie
- Als het duidelijk is dat behandeling niet meer zinvol is
- Als terminale fase is aangebroken

Slecht nieuws

Emotionele rollercoaster

angst

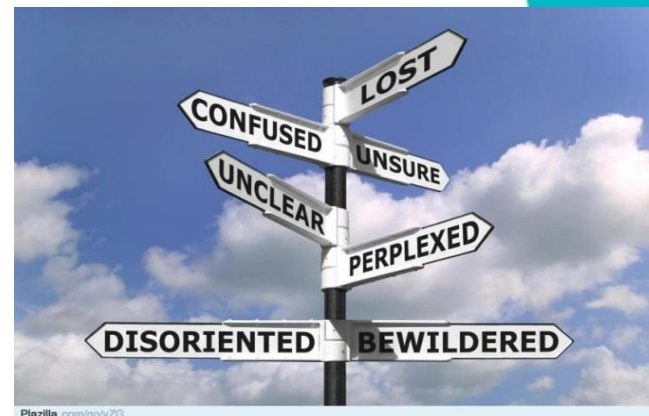
onzekerheden

verdriet

emotionele pijn

Wat kan je doen ?

- L (uisteren)
- E (empathie tonen)
- V (valideren)
- E (exploreren)
- N (normaliseren)

1. Actief luisteren

= Tijdens het luisteren laat je door gedrag zien dat je er bij bent, je aandacht hebt voor de ander en deze probeert te begrijpen.

- Gaan zitten en ontspannen, rustige lichaamshouding
- Hummen, knikken, papegaaien
- Stiltes laten
- Vragen stellen
- Samenvatting maken van de inhoud
- Reflecteren over meningen en gevoelens

2. Empathie tonen

- Empathie = inleven, dus begrip hebben én begrip tonen.
- Je luistert werkelijk, vraagt door en helpt de ander zijn eigen probleem op te lossen **zonder zelf oplossingen en adviezen te geven**. Naast de inhoudelijke kant heb je ook aandacht voor de emotie die daarachter kan zitten
- Je wilt ook **het gevoel** van de ander **begrijpen**.
- De kunst is om **niet te oordelen of te interpreteren**.
- Empathisch luisteren is geslaagd zodra de ander zich begrepen voelt.

3. Valideren

= erkennen van de emotie

Alles draait om het **erkennen**
van de boodschap die de
ander wil overbrengen.

4. Normaliseren

Wat is troosten?

Troosten is:

- aandachtig luisteren zodat verdriet in woorden en tranen naar buiten kan stromen.
- Kunnen zwijgen en in een blik, een aanraking signalen van hoop, veiligheid en vertrouwen laten voelen
- Samen worstelen zoeken en hopen
- Deelnemen in verdriet
- Verdriet durven benoemen
- Mensen helpen te leven met vragen waarop geen antwoorden zijn

5. Exploreren

- = mensen helpen nadenken en de situatie vanuit een andere bril bekijken
- Stellen van vuurtorenvragen:
 wie, wat, waar, wanneer, hoe
 - Mag je alles vragen aan patiënten?
 - Vragen of mensen zo'n situatie nog al hebben meegemaakt
 - Zo ja > wat heeft toen geholpen
 - Zo nee > samen zoeken naar wat zou kunnen helpen

Wat wordt er verwacht van jullie?

- Kennis hebben van opvang
- Jullie kunnen deze handvaten gebruiken om patiënten te helpen omgaan met emoties
- Signaleren van noden bij patiënten en doorverwijzen
 - Alarmsignaal “de moeilijke patiënt”

b) Informeren en verduidelijken

- Heel praktische informatie
- Helpen begrijpen van wat er gaande is of wat de arts heeft verteld
 - Behandeling
 - Opvolging
 - Onderzoeken
 - ...

Informatiecoping : monitors en blunters

Monitor

Blunter

Miller 1987

Wie wanneer?

Oncocoach

- Opvang normaal proces

Psycholoog

- Afwijkend gedrag/emoties
- Hardnekkige emotie en het leren omgaan daarmee

c) Pijn bij kankerpatiënten

- Systematische pijnstilling, voldoende gedoseerd
! Belang van uitleg!
- Origine van pijn achterhalen en juiste medicijn associëren
- Gebruik maken van bijkomende behandelingen
 - Antalgische radiotherapie
 - Pijnkliniek
- Aandacht hebben voor emotionele pijn

Informatie

- Boek "Omgaan met ziekte" Manu Keirse
- 5-daagse opleiding basiscommunicatie van CHI

Nog vragen?

BEDANKT VOOR JULIE
AANDACHT

Marrigje.tielens@zol.be

089/32 65 81